

Máte problém? Čo radia právnicki

Kto nahradí škody

? Sused má na svojom pozemku vo vzdialenosti 7 až 10 metrov od nášho rodinného domu vysadené stromy - jasene vysoké viac ako 15 metrov v počte 18 kusov, ktoré ohrozujú náš dom. Pri súčasnej situácii vo výskyte mimoriadne silných búrok spojených s víchricou sa cítíme ohrození. Pred pár rokmi sa našou obcou prehnala smršť, ktorá okrem vyvalených a zlomených stromov poškodila aj trafostanicu na betónovom základe. Stromy rastú na svahu nad úpäťm kopca, kde je cca 25 až 30 cm pôdy a podložie je z bridlíce. Máme preto opodstatnené obavy z možného vyvrátenia stromov a poškodenia nášho majetku. Sused nám dal za pravdu, že stromy sú naozaj vysoké a bude s nimi niečo robiť. Prešli však štyri roky a nič. Vraj hľadá odborníkov, pretože pre blízke stavby je odstránenie problematické. Nebezpečenstvo sa však každým rokom stupňuje, lebo stromy sú čoraz vyššie. Čo máme robiť? Kto nám nahradí prípadnú škodu?

MARIÁN ŠOMEĀA, LIPTOVSKÁ OSADA

Z vášho opisu skutkového stavu vyplýva, že vám reálne hrozí vznik škody, a to v príčinnej súvislosti s nečinnosťou vášho suseda. Vo všeobecnosti je v takomto prípade potrebné upriamiť pozornosť na ustanovenie § 415 Občianskeho zákonníka (OZ), podľa ktorého každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí, čo sa nesporne vzťahuje aj na váš prípad a na konanie (resp. nekonanie) vášho suseda.

Na druhej strane však nemožno opomenúť ustanovenie § 417 ods. 1 OZ, podľa ktorého komu hrozí škoda, je povinný pre jej odvrátenie zakročiť spôsobom primeraným okolnostiam ohrozenia, čo je zase vaša povinnosť. Porušenie povinnosti vyplývajúcej z § 415 OZ je zároveň porušením právnej povinnosti v zmysle ust. § 120 ods. 1 OZ, podľa ktorého každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Porušením



FOTO: SHUTTERSTOCK

právnej povinnosti sa v tomto prípade myslí porušenie povinnosti vlastníka stromov v nadväznosti na znenie § 127 OZ, podľa ktorého sa vlastník vecí musí zdržať všetkého, čím by nad mieru primeranú pomerom obťažoval iného alebo čím by vážne ohrozoval výkon jeho práv. Keďže ste suseda ako vlastníka stromov upozornili na nebezpečenstvo vzniku škody a požiadali ho o odstránenie nebezpečenstva, splnili ste si povinnosť v zmysle § 417 ods. 1 OZ a v prípade vzniku škody bude vlastník stromov niesť plnú zodpovednosť za škodu, ktorá vám jeho nečinnosťou vznikne.

Pokiaľ váš sused na základe upozornenia neurobí vo vami určenej lehote vhodné a primerané opatrenia, odporúčame vám obrátiť sa na súd so žalobou podľa ustanovenia § 417 ods. 2 OZ, podľa ktorého ak ide o vážne ohrozenie, ohrozený má právo sa domáhať, aby súd uložil vykonať vhodné a primerané opatrenia na odvrátenie hrozacej škody. Je dôležité uviesť, že budete úspešný len v prípade, ak vážne ohrozenie bude trvať v čase rozhodovania súdu. V žalobe môžete kumulatívne žiadať o vhodné opatrenia na odvrátenie škody alebo aj odstránenie vecí. Pokiaľ ako vhodné a primerané opatrenie má byť uložené odstránenie stromov, musí súd prihliadať na ustanovenie § 47 ods. 10 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane

prírody a splnenie podmienok uvedených v § 17 ods. 8 vykonávacej vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z.

Odmietnutie dedičstva

? Synovec je rozvedený, má len dlhy a žiadny majetok. Môže odmietnuť dedičstvo? Kto z príbuzných zdedí majetok v tomto prípade? Môžu byť dedičmi napríklad jeho deti? Musia deti splácať jeho dlh v tomto prípade, ale aj všeobecne?

CITATELKA EVA

Právny inštitút odmietnutia dedičstva je upravený v ustanoveniach § 463 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. I keď sa všeobecne dedičstvo nadobúda zo zákona automaticky smrťou poručeného, zákon zároveň poskytuje dedičovi možnosť, aby dedičstvo odmietol. V dôsledku odmietnutia dedičstva k dedeniu nedôjde. Odmietnutie dedičstva je charakterizované ako jednostranný, adresný úkon, ktorým dedič vyhlasuje, že sa nechce stať dedičom. Na to, aby bolo odmietnutie dedičstva platné, zákon vyžaduje splnenie viacerých podmienok súčasne.

Prvou podmienkou je, že odmietnutie sa musí stať ústnym vyhlásením na súde (resp. pred notárom ako súdnym komisárom) alebo písomným vyhlásením zaslaným na súd (notárovi). Samozrejme, dedič musí byť zároveň spôso-

bilý na právne úkony, v opačnom prípade musí byť úkon dedičovho zástupcu schválený súdom, pretože nejde o bežnú záležitosť.

Druhou podmienkou je dodržanie lehoty na odmietnutie dedičstva. Táto lehota je jednomesačná a začína plynúť odo dňa, keď bol dedič súdom (resp. príslušným notárom) upovedomený o práve dedičstvo odmietnuť a o následkoch takéhoto odmietnutia. Súd (notár) môže túto lehotu z dôležitých dôvodov aj predĺžiť. Ak však dedič dal svojím počinaním najavo, že dedičstvo odmietnuť nechce, nemôže už dedičstvo odmietnuť. Typickým príkladom takéhoto počinania je situácia, keď dedič ešte pred uplynutím lehoty na odmietnutie dedičstva nakladá s dedičstvom ako s vlastným majetkom.

Ďalšími podmienkami na odmietnutie dedičstva je, že odmietnutie dedičstva musí byť vyhlásené bezpodmienečne a bezvýhradne. Dedič tiež nemôže odmietnuť dedičstvo len sčasti, ale musí sa vzdať celého nároku na dedičstvo. Dedičstvo zároveň možno odmietnuť iba po smrti poručeného, teda nikdy odmietnuť dedičstva treba mať na zreteli aj skutočnosť, že vyhlásenie o odmietnutí dedičstva je neodvolateľné, a to aj v takom prípade, ak by bol dodatočne objavený majetok poručeného, o kto-

rom sa v pôvodnom dedičskom konaní nevedelo.

Pokiaľ by váš synovec takýmto spôsobom odmietol dedičstvo, vyvolal by tým stav, ako keby neexistoval v čase smrti poručeného. To by malo za následok uvoľnenie dedičského nástupníctva pre ďalších dedičov, a to primárne závetných, ak by na takýto prípad poručený vo svojom závete pamätal, alebo by sa synovec dedičský podiel uvoľnil pre dedičov zo zákona. V prípade dedenia zo zákona by synovec vystriedal buď niekto zo vzdialenejšieho okruhu dedičov, kto by v prípade neodmietnutia dedičstva vašim synovcom vôbec nededil, alebo by synovcov dedičský podiel prirástol k podielom ostatných dedičov, ktorí zo zákona dedia v rovnakej dedičskej skupine zákonných dedičov ako váš synovec.

Keďže ste neuviedli, kto by mal byť v tomto konkrétnom prípade poručeným, resp. aký je rodinný vzťah medzi poručeným a synovcom, predpokladám, že máte na mysli situáciu, keď by synovec dedil váš majetok. V takom prípade by synovec spadol do tretej dedičskej skupiny (dedičské skupiny sú upravené v ustanoveniach §§ 473 - 475a Občianskeho zákonníka), teda na jeho miesto by nastupovali jeho deti.

Na synovcove deti by sa odmietnutie dedičstva nevzťahovalo, pretože pokiaľ by išlo o plnoletých potomkov, tí by museli odmietnuť dedičstvo osobne. Pokiaľ by išlo o maloletých potomkov, odmietnutie dedičstva synovcom v ich mene by podliehalo schváleniu súdom.

Čo sa týka splácania dlhu, synovcovi potomkovia by boli v zmysle zákonnej úpravy povinní splácať synovcove dlhy do výšky hodnoty nadobudnutého dedičstva, ktoré synovec odmietol. Odmietnutie dedičstva je totiž odporovateľným právnym úkonom v zmysle ustanovenia § 42a Občianskeho zákonníka. Synovcovi veritelia by teda tento úkon mohli úspešne odporovať v trojročnej premlčacej lehote, a to voči synovcovým potomkom.